

FEBRUAR 1949

Tale til og om våre embetsmenn

Embetsmennesenes landsforbund feiret sitt 30-årsjubileum i februar 1949, og i en tale i Aulaen karakteriserte statsministeren vår embetsstand som velutdannet, lojal og ubestikkelig:

Den utvikling som har gått for seg i det norske samfunnet i løpet av de 30 åra Embetsmennesenes landsforbund har bestått, har stilt store krav til

embetsmennene våre. En kan vel si at før verdenskrigen 1914—18 var de problemene embetsmennene ble stilt overfor i alminnelighet enkle og oversiktlige. Dertil kom at embetsstanden hadde en lang erfaring og en verdifull tradisjon å bygge på. De to verdenskrigene har snudd opp ned på mange forhold, og de har skapt nye problemer i en grad som ingen av oss hadde drømt om. Det gjelder kanskje først og fremst problemer av økonomisk karakter, men også problemer i samband med vårt lands forhold til verden for øvrig.

Forholdene etter frigjøringen har gjort det nødvendig for staten å gripe inn på felter som før var fremmede for statstjenestemenn. Det har stilt overordentlig store krav til dem, både når det gjelder saklig innsikt, psykologisk sans og arbeidsdugelighet. Da Alexander Kielland skrev sin berømte bok «Arbeidsfolk» i 1881, ble det en besk ironi over det en kunne finne av ineffektivitet, sløvheter og likegladhet i datidens statsadministrasjon. Det er et meget langt sprang mellom Kiellands «Arbeidsfolk» og dagens arbeidstempo i departementene. Men vi skal vokte oss for å tro at ikke en Alexander Kielland også i dag kunne ha et ord å si oss.

Da også regjeringen er en del av statsadministrasjonen, kan jeg kanskje tillate meg å si to setninger i «vi-formen»: Alle vi som på en eller annen måte er knyttet til statsadministrasjonen, bør stadig være på vakt, så den ikke stivner i byråkrati. Hver enkelt av oss — ekspedisjonssjefen, dommeren, lektoren, presten, offiseren og statsråden, skal under utøvelsen av vår embetsgjerning alltid prøve å være åpne og mottakelige, levende og varm-hjertede mennesker.

Neppe noen stand i Norge er i dag gjenstand for en så nærgående granskning, og en så forutinntatt mistenksomhet, som statens tjenestemenn. Mens de som vender seg til dem, forståelig nok, ofte ser temmelig ensidig på «sin sak», må tjenestemannen alltid ha til oppgave å se den enkeltes interesse i et riktig avveid forhold til samfunnets interesser. Jeg tror at en saklig og uhildet bedømmelse ville slå fast at statens embetsmenn og tjenestemenn i dag utfører sitt arbeid like samvittighetsfullt og effektivt som de som arbeider i det private arbeidsliv, og at deres følelse av ansvar overfor mennesker og samfunn er større. I et demokratisk samfunn er en god embetsstand en garanti for selve demokratiet, og vi kan prise oss lykkelige over at vi i den norske embetsstand har en slik garanti.